

Dr Snežana Soković

**VEŠTAČENJE
KAO DOKAZ
U KRIVIČNOM POSTUPKU**

Kragujevac, 1997

Dr Snežana Soković

**VEŠTAČENJE
KAO DOKAZ
U KRIVIČNOM POSTUPKU**

Kragujevac, 1997

VEŠTAČENJE KAO DOKAZ U KRIVIČNOM POSTUPKU

Autor

Dr Snežana Soković

Docent Pravnog fakulteta u Kragujevcu

Recenzenti

Prof. dr Stanko Bejatović

Prof. dr Drago Radulović

Izdavač

Pravni fakultet u Kragujevcu

Jovana Cvijića 1

Za izdavača

Prof. dr Bora Čejović, dekan

Kompjuterski slog

Jovica Jeremić

Snežana Ivanović

Štampa

"Grafičar" i "Balša", Kragujevac

Tiraž

100 primeraka

YU ISBN 86-80765-08-2

SADRŽAJ

UVOD	11
Glava prva	
ISTORIJSKI RAZVOJ DOKAZA VEŠTAČENJEM	15
1.1. Opšti osvrt na istorijski razvoj krivične procedure i dokaznog prava	15
1.2. Istorijski razvoj veštačenja	18
Glava druga	
POJAM VEŠTAČENJA	27
2.1. Pojam veštačenja u procesnoj teoriji	27
2.2. Razgraničenje pojmova: dokazno sredstvo, dokazni izvor i dokaz	29
2.2.1. Dokaz	30
2.2.2. Dokazno sredstvo i dokazni izvor	35
2.3. Elementi za određivanje pojma veštačenja	38
Glava treća	
PRAVNA PRIRODA VEŠTAČENJA	43
3.1. Veštačenje kao mešoviti, složeniji uviđaj	43
3.2. Veštačenje kao naučna presuda, veštak kao iudex facti	45
3.3. Veštak kao naučni svedok (izjednačavanje pozicije veštaka i svedoka)	47
3.4. Veštak kao pomoćnik suda	49
3.5. Veštačenje kao način provere dokaza	53
3.6. Veštačenje kao dokazno sredstvo sui generis	54
3.7. Veštačenje kao formalno logička konstrukcija	55
3.8. Veštačenje kao samostalno dokazno sredstvo	57

Glava četvrta**VEŠTAČENJE KAO SAMOSTALNO DOKAZNO SREDSTVO 59**

- 4.1. Problemi teorije o veštačenju kao samostalnom dokaznom sredstvu 59
 - 4.1.1. Veštačenje kao izvor drugih dokaza ili način provere drugih dokaza 63
 - 4.1.2. Veštačenje i kriminalno-tehnički stvarni dokaz 67
 - 4.1.3. Veštačenje i načini utvrđivanja činjenica u krivičnom postupku 69
- 4.2. Iskustveni stavovi i veštačenje 75
- 4.3. Nalaz i mišljenje veštaka - neposredan ili posredan dokaz..... 80
- 4.4. Nalaz i mišljenje veštaka - originalni ili izvedeni dokaz 85
- 4.5. Nalaz i mišljenje veštaka - lični ili stvarni dokaz 89

Glava peta**VEŠTAČENJE I DRUGI OBLICI KORIŠĆENJA SPECIJALNIH ZNANJA 93**

- 5.1. Posebna stručna znanja suda 94
- 5.2. Stručni svedok kao posebni oblik korišćenja specijalnih znanja u krivičnom postupku 99
- 5.3. Informativno-konsultaciona delatnost 102
- 5.4. Specijalista 104
- 5.5. Drugi oblici korišćenja specijalnih znanja u domaćem pravu 106
 - 5.5.1. Sličnost i razlike između specijaliste i veštaka 107
 - 5.5.2. Sporna pitanja procesne pozicije specijaliste..... 110
 - 5.5.3. Razlikovanje stručnih savetnika i stručnih pomoćnika 113

Glava šesta**VEŠTAČENJE I DRUGE DOKAZNE RADNJE 117**

- 6.1. Veštačenje i svedočenje 117
- 6.2. Veštačenje i uviđaj 122
- 6.3. Veštačenje, rekonstrukcija događaja i sudski eksperiment 130

Glava sedma**KRIVIČNO PROCESNI PRINCIPI VEŠTAČENJA 137**

- 1. Princip zakonitosti veštačenja 140
- 2. Princip obaveznosti veštačenja 140
- 3. Princip originarnosti veštačenja kao sudskog dokaza 141
- 4. Princip nekontradiktornosti ekspertize 141

5. Princip sprovođenja veštačenja prvenstveno na osnovu primarnih, originarnih dokaza	144
6. Princip odvajanja funkcije veštaka od svih ostalih krivično-procesnih funkcija	144
7. Princip utvrđivanja veštačenjem samo nepravni činjenica	145
8. Princip zamenjivosti veštaka	146
9. Princip upoznavanja veštaka sa materijalima krivične stvari u meri koja ne utiče na samostalnost veštaka	147
10. Princip vezanosti veštaka prezentiranim materijalima krivične stvari	147
11. Princip obaveznosti ekspertiznog ispitivanja	148
12. Princip potpunosti ekspertize	148
13. Princip aktivnosti (inicijative) veštaka	148
14. Princip opštedostupnosti rezultata veštačenja	149
15. Princip procesne samostalnosti veštaka (načelo procesne nezavisnosti u radu)	150
16. Princip lične odgovornosti (individualnosti) veštaka	150
17. Princip objektivnosti veštaka i veštačenja	150
18. Princip jednakog ranga svih veštačenja	151
19. Princip unutrašnjeg uverenja sudskog veštaka	152

Glava osma

SUBJEKTI VEŠTAČENJA

8.1. Pojam i krug subjekata veštačenja	153
8.2. Veštak kao subjekat veštačenja	156
8.2.1. Stručnost veštaka	158
8.2.2. Izuzeće veštaka	162
8.2.3. Prava i dužnosti veštaka	170
8.2.4. Broj veštaka	173
8.2.5. Krivično-pravna odgovornost veštaka	174
8.3. Drugi subjekti veštačenja	176
8.3.1. Pitanje pozicije i pravnog subjektiviteta rukovodioca stručne ustanove	177
8.3.2. Problem veštačenja koja se vrše u okviru stručnih službi OUP	181
8.3.3. Problem organizacije službe sudskih veštačenja	184

Glava deveta

PREDMET I OBJEKAT VEŠTAČENJA

9.1. Predmet veštačenja, pojam, struktura i odnos sa predmetom dokazivanja	187
--	-----

9.1.1. Predmet dokazivanja	187
9.1.2. Predmet veštačenja	193
9.1.2.1. Apstraktni i konkretni predmet veštačenja	193
9.1.2.2. Struktura predmeta veštačenja	198
9.2. Objekat veštačenja	200
9.2.1. Razgraničenje objekta i predmeta veštačenja	200
9.2.2. Procesi i pojave kao objekti veštačenja	203
9.2.3. Objekti veštačenja i ekspertizni materijal	204
9.2.4. Problem originarnosti i autentičnosti objekata veštačenja	205
9.2.5. Objekat veštačenja kod veštačenja na osnovu spisa	207
Glava deseta	
METODIKA PROCESA VEŠTAČENJA I KARAKTERISTIKE	
PROCESA EKSPERTIZNOG ISPITIVANJA	209
10.1. Pojam i sistem metoda ekspertiznog ispitivanja	209
10.2. Stadijumi ekspertiznog ispitivanja	215
Glava jedanaesta	
NALAZ I MIŠLJENJE VEŠTAKA	221
11.1. Karakteristike nalaza i mišljenja veštaka u krivičnom postupku	221
11.2. Verovatni zaključak veštaka	225
11.2.1. Karakteristike i uloga u krivičnom postupku	225
11.2.2. Značenje verovatnog zaključka	227
Glava dvanaesta	
KLASIFIKACIJA VEŠTAČENJA	233
12.1. Uopšte o klasifikaciji veštačenja	233
12.2. Fakultativna i obligatorna veštačenja	236
12.3. Klasifikacija veštačenja prema predmetu	237
12.4. Klasifikacija veštačenja sa stanovišta procesnog prava	239
12.4.1. Ponovno i dopunsko veštačenje	239
12.4.2. Individualno i komisijsko veštačenje	246
12.5. Kompleksna veštačenja	246
12.6. Kriminalistička i ostala veštačenja	251
12.7. Dijagnostička i situaciona veštačenja	254
Glava trinaesta	
RAZGRANIČENJE NADLEŽNOSTI SUDA I VEŠTAKA	257
13.1. Kompetencije veštaka i oblast njihovog ispoljavanja	257

13.2. Uloga sudskog veštačenja pri krivično-pravnoj oceni krivične stvari	260
13.2.1. Ocena o vrsti nasilne smrti	260
13.2.2. Utvrđivanje stepena telesne povrede	262
13.2.3. Utvrđivanje uzročne veze	264
13.3. Uloga sudskih veštačenja pri ispitivanju subjekta i subjektivne strane krivičnog dela	265
13.4. Izjašnjavanje veštaka o narušavanju specijalnih pravila, instrukcija ili drugih normativnih akata	274
 Glava četrnaesta	
PROCESNI RED U IZVOĐENJU VEŠTAČENJA I OSNOVNI TEORIJSKI I PRAKTIČNI PROBLEMI VEŠTAČENJA U KRIVIČNOM POSTUPKU	
14.1. Veštačenje u istrazi	277
14.2. Veštačenje u glavnom postupku	289
 Glava petnaesta	
OCENA NALAZA I MIŠLJENJA VEŠTAKA	
15.1. Uopšte o mogućnosti slobodne sudijske ocene nalaza i mišljenja veštaka	293
15.2. Ocena nalaza i mišljenja veštaka	300
15.3. Ocena nalaza i mišljenja veštaka u sveukupnosti sa drugim dokazima	302
15.4. Ocena nalaza i mišljenja pred žalbenim sudom	304
 Glava šesnaesta	
ETIČKI PROBLEMI SUDSKIH VEŠTAČENJA	
Literatura	313